

Accuratesse en snelheid in de behandeling van leesproblemen

Madelon van den Boer
Universiteit van Amsterdam

Wat we (nog steeds) weten over **begeleiding**

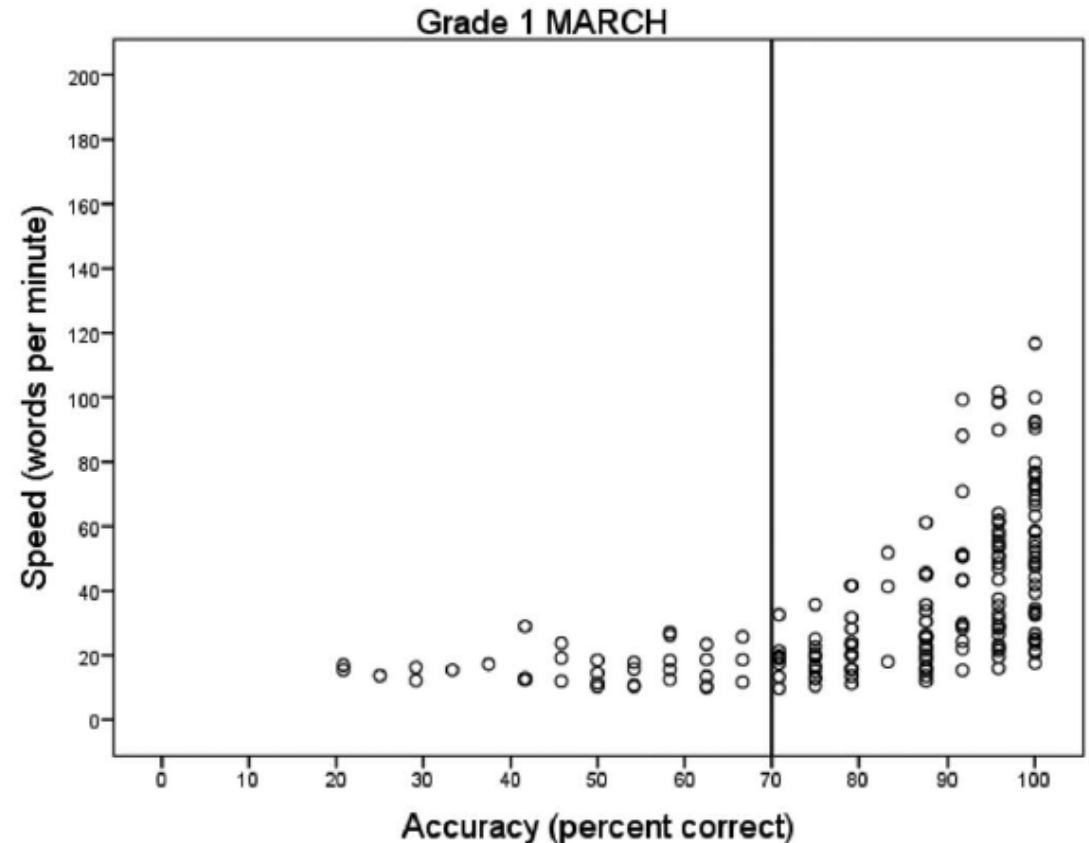
- Problemen met woordlezen zijn een primair symptoom van dyslexie (e.g. Catts et al., 2024), *naast problemen met spelling* (e.g. Carroll et al., 2025)
- Leesproblemen worden het best aangepakt met systematische en veelvuldige instructie en leesoefeningen (Galuschka et al., 2014)
- *Voor spellingproblemen is daarnaast aandacht nodig voor orthografie en morfologie* (Galuschka et al., 2020)

Wat we (nog steeds) weten over **accuratesse**

- Aan de basis van leren lezen staat het kennen van de koppeling van letters aan klanken (Castles et al., 2018)
- Daarmee kunnen kinderen de leescode kraken en woorden decoderen (Sigmundsson et al., 2020)
- Om foutloos lezen te faciliteren werken we daarna toe naar het automatiseren van letter-klankkoppelingen (Fraga González et al., 2017)

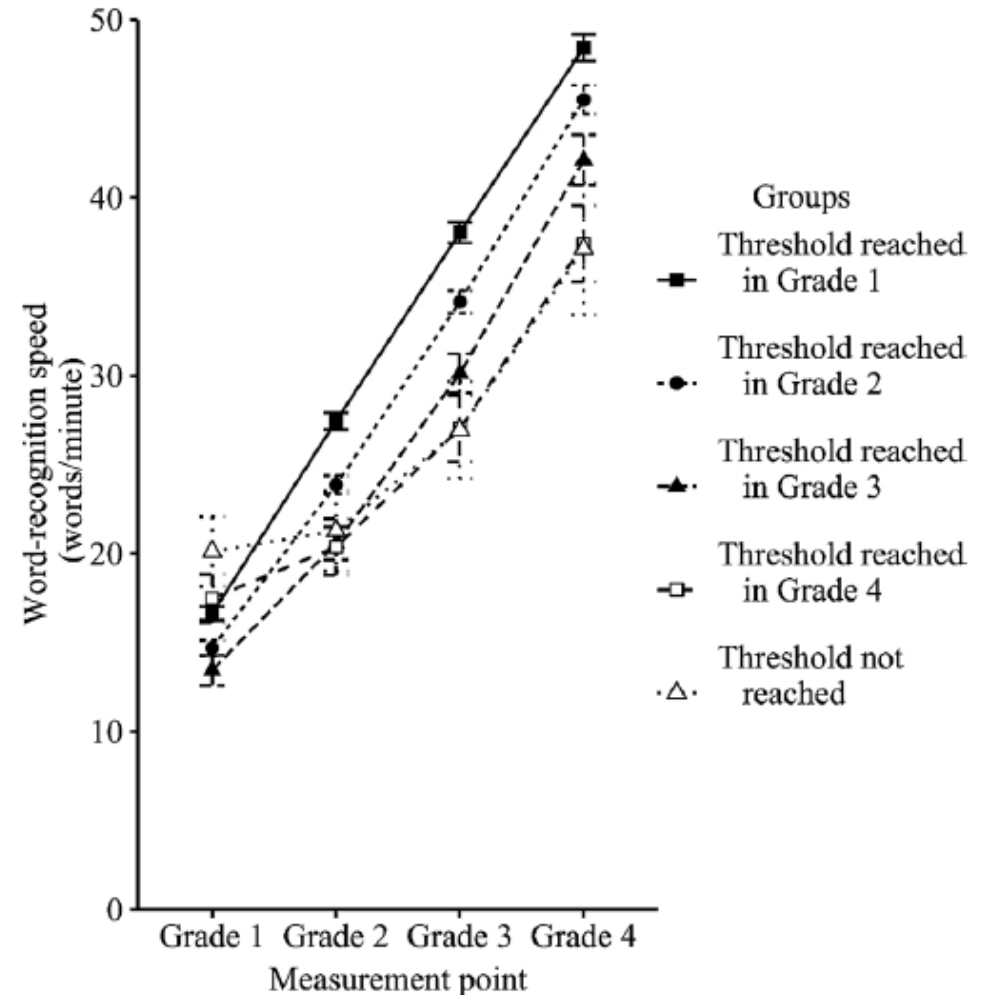
Nieuw(er): Relatie accuratesse en snelheid

- Snelheid varieert pas bij een accuratesse boven 70%
(Juul et al., 2014)
- Eerst alle pijlen op accuraat lezen: Fonemisch bewustzijn, letter-klankkoppelingen en decodeerstrategieën
- *Versnellen heeft daarna pas zin*

Nieuw: Relatie accuratesse en snelheid

Kinderen die het 70% criterium later bereiken, bereiken minder goede leesvloeiendheid, ze halen niet in
(Karageorgos et al., 2020)

Wat we (nog steeds) weten over **versnellen**

- Herhaald lezen helpt (Hudson et al., 2020)
- Vooral één op één met een ervaren lezer (Hudson et al., 2020)
- Oefentijd is bepalend voor de grootte van het effect (Hall et al., 2023)

Nieuw: Woordniveau of tekstniveau?

- Grootschalige evaluatie van flitssoefeningen:
Geen overtuigend bewijs voor meerwaarde van flitsen t.o.v. andere vormen van herhaald lezen (Promotie Emiel Schoneveld; Schoneveld et al., 2025)
- Geen verschil tussen herhaald lezen van teksten en woordlijsten in een directe vergelijking, behalve hogere accuratesse bij teksten (Ehlert et al., 2024)
- *Oefenen op woord- en tekstniveau*
- *Met dezelfde woorden*

Wat we (nog steeds) weten over versnellen

Volwassenen met dyslexie zijn zwakker in het benoemen van losse cijfers, maar hebben een specifiek tekort in het continu benoemen (Jones et al., 2009)

↓

2	5	9	5	2
4	8	2	9	5
8	4	8	8	9
5	2	5	4	8
9	9	4	2	4
8	8	8	9	2
2	4	5	2	4
9	9	9	4	9

5

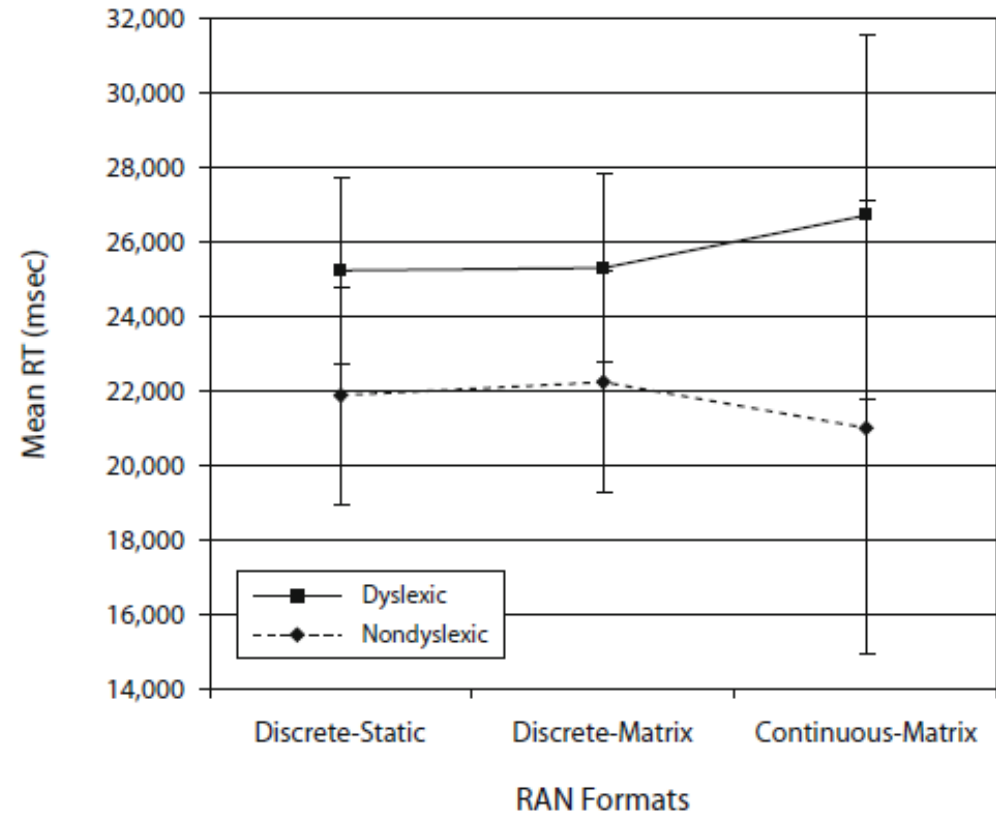
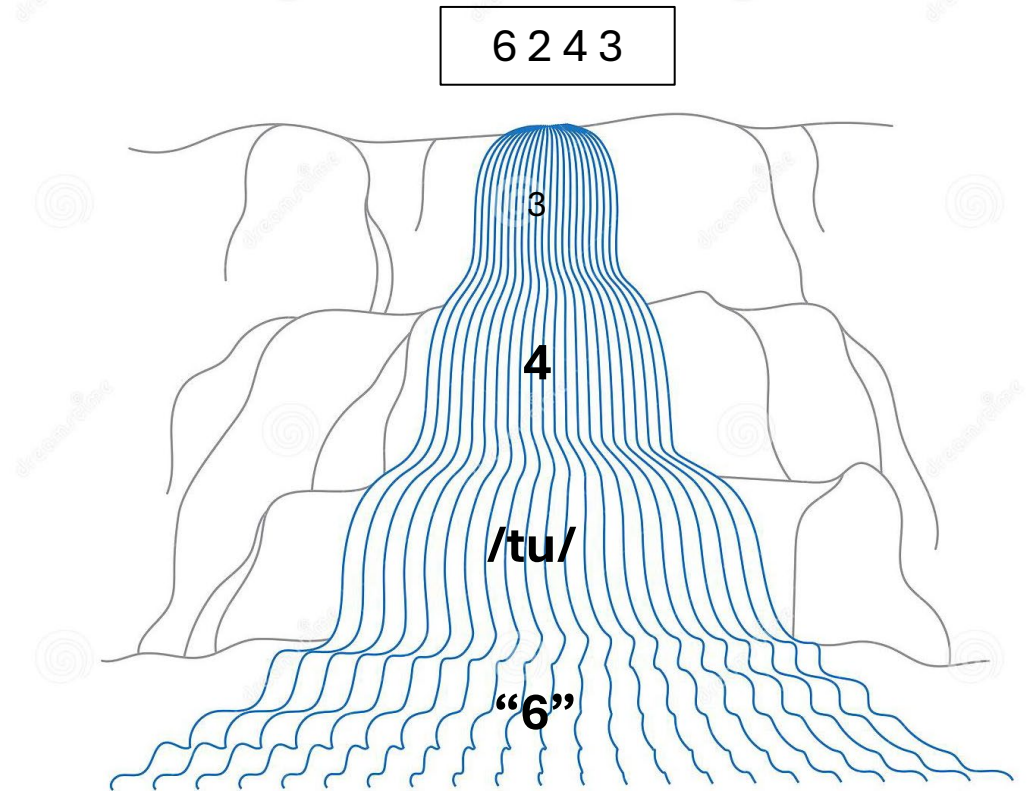

Figure 2. Dyslexic and nondyslexic performance on each presentation format (means and standard deviations).

Nieuw(er): Binnen en tussen woorden

- Bij beginnende/zwakke lezers is het lezen van losse woorden vergelijkbaar met het lezen van woordlijsten en teksten (Altani et al., 2020)
- Met hogere leesvloeiendheid is er minder groei in herkenning van losse woorden dan in tussen-woordprocessen (Van Viersen et al., 2025)
- Tussen-woordprocessen komen niet automatisch bij vloeiende herkenning van losse woorden (van den Boer & de Jong, 2025)

Nieuw(er): Aandacht voor prosodie?

- Gezien als onderdeel van leesvloeiendheid, maar niet vaak geïncorporeerd in effectstudies (e.g. Hudson et al., 2020)
- Leerlingen met dyslexie blijven achter op leeftijdgenoten, maar niet op leesniveaugenoten (Mundy & Wood, 2025)
- Decoderen → Leesvloeiendheid (incl. prosodie) → Leesbegrip (Kim et al., 2021)
- Het voordoen van lezen met prosodie en gerichte feedback helpen (Shhub et al., 2023)

Oud en nieuw: Relatie lezen en spellen

- Leesvaardigheid is al vroeg stabiel en voorspelt latere spellingvaardigheid, niet andersom (Furnes et al., 2024; Georgiou et al., 2020)
- Maar.. Er zijn aanwijzingen dat behandelingen met aandacht voor spellen effectiever zijn dan behandelingen alleen gericht op lezen (Hall et al., 2023)

Nieuw(er): Lezen en spellen - Binnen woorden

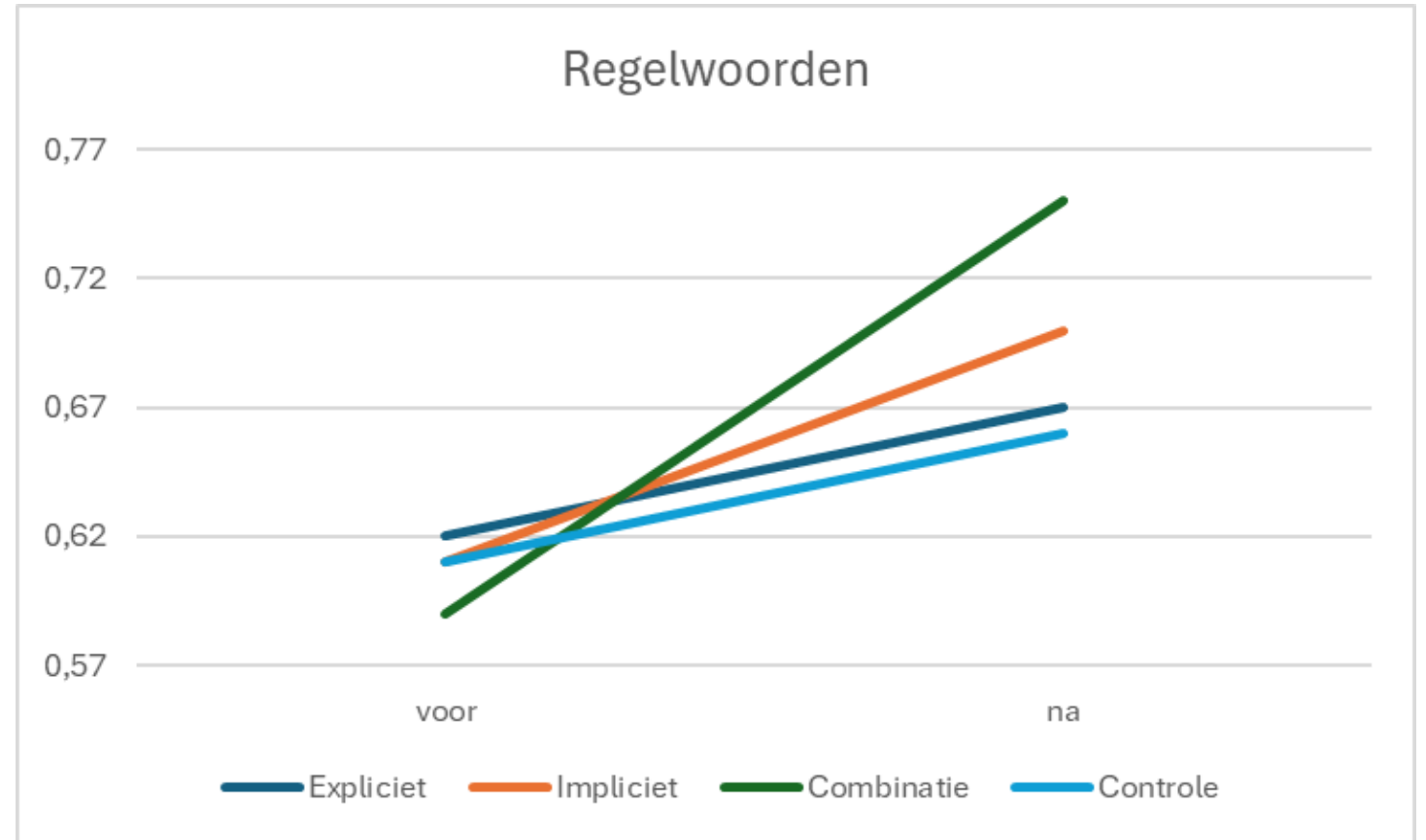
- Na expliciete instructie in de klas groeit de spellingvaardigheid voor een bepaalde set woorden even hard met expliciete spellingoefeningen als met impliciete leesoefeningen (van den Boer & de Bree, 2023)

kat	steen
-----	-------

Nieuw: Lezen en spellen - Binnen woorden

Extra spellingoefening in de klas is het meest effectief wanneer eerst een lees oefening en dan een spellingoefening wordt gedaan

(van den Boer et al., in voorbereiding)

Bedankt!

m.vandenboer@uva.nl

